

Lze připustiti, že ujednání čís. 2., přičilo se § 5 odstavec první nařízení vlády ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n., dle něhož ten, kdo chce dovézt z ciziny zboží, musí si valutu opatřiti u banky, ústavu nebo firmy, oprávněné k obchodu cizozemskými platidly (§ 2), a bylo trestné dle § 21 (2) a (4) téhož nařízení, pročez žalobkyně dle § 879 obč. zák. nemůže žádati plnění tohoto ujednání, a, jsouc si toho patrně vědoma, v tom směru se také nedožaduje pomoci soudní, Odvozuje nároky jen z prvního ujednání, žádajíc na žalované, by jí tato jako zmocnitelka nahradila dle §§ 1014 a 1403 obč. zák. to, co za ni v Uhrách k jejímu příkazu vynaložila. Že se žalobkyně mohla spokojiti s tímto nárokem, správně vyložil soud první stolice, zvláště když ujednání, naznačená pod 1. a 2., nejsou spolu tak spiata, že by tvořila nerozlučný celek, platnost a účinnost jednoho by závisela na platnosti a účinnosti druhého, a jedno bez druhého nemohlo by obstáti. Nevadí, že to, čeho mělo býti docíleno druhým ujednáním, bylo pro žalobkyni snad pohnutkou pro ujednání první, neboť pohnutka ta nebyla učiněna podmínkou (§ 901 obč. zák.). Nárok žalobou uplatňovaný však nechová v sobě nic nedovoleného, jak správně vyložil soud odvolací, a není tu ani předpokladů § 1174 obč. zák., neboť jakmile se vychází z toho, že žalobkyně žádá jen náhradu toho, co k příkazu žalované za účelem provedení dovoleného obchodu (koupě) vynaložila, nelze tvrditi, že se domáhá vrácení něčeho, co dala vědomě, by způsobila něco nedovoleného. Jen mimochodem se poukazuje k tomu, že také právní zástupce žalované v dopisu ze dne 14. ledna 1921 označuje pouze valutové ujednání se žalobkyní jako nedovolené a nežalovatelné.

Čís. 2018.

Lhůta čl. 349 obch. zák. neplatí pro žalobu o vrácení kupní ceny, ježto v předchozím sporu bylo uznáno, že kupitel právem ustoupil od smlouvy.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1922, Rv I 602/22.)

Kupitel, obdržev dne 7. května 1920 předem zaplacené zboží, dal je ihned pro vadnost k dispozici. Ve sporu, jenž z toho vzešel, bylo pravoplatně uznáno, že kupitel právem ustoupil od smlouvy. Po vysouzení tohoto sporu domáhal se kupitel žalobou, zadanou dne 15. února 1921, na prodávatele vrácení kupní ceny. Oba nižší soudy žalobu zamítly, vycházejíce z názoru, že zažalovaný nárok zanikl, nebyv uplatňován ve lhůtě čl. 349 obch. zák.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Oprávněna jest výtká, že odvolací soud mylně posoudil věc po stránce právní, pokud srovnale s prvním soudem zamítl žalobní nárok proto, že

prý jest promlčen dle druhého odstavce čl. 349 obch. zák. (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Že by tu bylo promlčení ve smyslu tohoto ustanovení, kdyby byl žalobní nárok uplatňován pro vadnost zboží, žalobkyně v odvolání — a to zcela správně — připustila, i pomíjí se proto vývody dovolacího spisu, jimiž nyní doličuje opak. Ale nejde o pouhý nárok pro vadnost zboží, zejména o nárok redhibiční. V předchozím sporu nejvyšší soud vyložil, že a proč žalovaná nesplnila, — že důsledkem toho žalobkyně byla oprávněna ustoupiti od smlouvy (a z toho důvodu žádati zpět kupní cenu, kterou napřed zaplatila) dle čl. 355 obch. zák.; — že tedy žalobkyni přísluší splatná pohledávka a tudíž i právo zadržovací, — a proto změnil rozsudek odvolacího soudu, jímž žaloba byla zamítnuta, a obnovil rozsudek prvního soudu, kterýž uznal dle žaloby. Když tomu tak, dlužno nárok na vrácení kupní ceny, uplatňovaný v tomto sporu, pokládati nikoliv za nárok redhibiční dle § 932 obč. zák. a čl. 349 odstavce druhý obch. zák., nýbrž za nárok po rozumu § 1435 obč. zák. a čl. 355 obch. zák., — tento však se nepromlčuje v šesti měsících po odevzdání zboží. Nižší soudy neprávem tedy zamítly žalobu pro nastalé promlčení.

Čís. 2019.

Nebezpečí, že nedojde řádně odeslané oznámení dle čl. 356 obch. zák., stihá stranu liknavou, která, porušivši smluvní povinnosti, dala příčinu k oznámení.

Ustanovení čl. 354, 356 obch. zák. platí i při koupi určité věci.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1922, Rv I 604/22.)

V červnu r. 1914 koupil žalobce, bydlicí tehdy v Košířích, od žalovaného porcelánové přibory za 192 K a zaplatil na kupní cenu 50 K, zbytku kupní ceny nezaplatil a přibory zůstaly dle úmluvy po celou vátku u žalovaného. Žalobce nastoupil válečnou službu vojenskou, již konal v zázemí. Po skončení války sdělil žalovaný dopisem, zaslaným na košířskou adresu žalobci, že mu uděluje 3 nedělní dodatečnou lhůtu, jinak že ustoupí od smlouvy. Teprve dopisem ze dne 9. dubna 1919 sdělil žalobce žalovanému, že se k němu co nejdříve dostaví ku odebrání zboží a vyrovnání kupní ceny. Ježto žalovaný se proti tomu vzepřel, domáhal se žalobce dodání přiborů proti zaplacení nedoplatku kupní ceny. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m m i m o j i n é z těchto

d ů v o d ů:

Žalobce doznává v dovolání, že dluhoval zbytek kupní ceny. Byl tedy v prodlení s placením. Prodlení to opravňovalo žalovaného nejen k zažalování nedoplatku kupní ceny, jak žalobce se domnívá, nýbrž poskytovalo mu také právo, ustoupiti od smlouvy dle čl. 354 obch. zák. Žalovaný použil tohoto práva, šetře při tom předpisů čl. 356 obch. zák.

Dalš listem ze dne 6. února 1919 žalobci přiměřenou dodatečnou lhůtu k plnění s tím, že po marném uplynutí lhůty ustoupí od smlouvy. Že list, zaslaný do posledního mírového bydliště žalobce v Košířích, nedošel žalobce, jde na vrub tohoto, neboť jest právním pravidlem, že nebez-